

dette, at Sagen kommer umiddelbart frem for dem, der skulle dømme, er en meget stor Ting.

Nævningerne, for at tale om dem, siden de ere berørte, sætter jeg heller ikke saa overdreven Pris paa. Jeg tror ikke i og for sig, at Lægfolk ere begavede med en større Evne til at faa Indsigt i en Sag end de Jurister; der ere vantø til den Gerning. Men jeg betragter mere Nævningernes Tilstedeværelse som en Slags Kontrol eller Hemsko paa Juristerne; de ere til for at tvinge Juristerne til at tage Sagen paa en fornuftig og klar Maade, saaledes at den kan blive anskuelig, ikke alene for Parterne men for Folk i det hele taget. Juristerne skulle ikke have Lov til at have et Slags Frimurersprog mellem sig, de skulle ikke have Lov til som de gamle Augurer i Rom at gaa og smile til hinanden, naar de have bedraget Publikum, derfor have Nævningerne deres store Betydning. I de vigtigste Sager skal Sagen lægges saadan frem ogsaa fra Juristernes Side, at en Lægmand kan forstaa den. Tilmeld maa man huske, som ogsaa fremhævet i Dag, at en Nævningedom er i Virkeligheden et Resultat af et Samarbejde af Lægfolk og Jurister, af Sagførere og Dommere, og at en dømmende Dom kan ikke fældes, uden at Juristerne ere med dertil. Det er i engelsk Ret — jeg tror, det ærede Medlem, der omtalte det, den sidste ærede Taler, ikke erindrede det — netop slaaet fast, at naar der falder en fældende Dom ved en Nævningeret, skal Dommeren eller Dommerne kunne kassere og henvise den til ny „trial“, ny Prøvelse for ny Nævninger. Kommer den ny Ret til samme Resultat, men alle Dommerne i den dømmende Ret ere enige om, at den er gal, saa frifinde de, og saa er Manden frifunden. Hvis derimod Nævninger frifinde en Mand, kunne Juristerne ikke gøre noget derved, hvis det anses for saa slemt, kunne vi trøste os med det gamle Ord, der siger: det er bedre, at 10 skyldige gaa fri, end at een uskyldig bliver dømt.

I Civilprocessen vil jeg pege paa, hvad der er et stort Gode, at der gives Parterne Adgang, ja, endogsaa Nødvendighed for at møde frem og afgive Forklaring. Som Forslaget foreligger her, er det i Overensstemmelse med den engelske Ret, saaledes at en Part kan fremstille sig selv som Vidne; han kan forlange, at kunne møde og afgive Forklaring, han bliver da eksamineret af sin egen Advokat og saa krydseksamineret af Modpartens Advokat.

Men han kan tillige stævne Modparten til at møde frem og svare paa de Spørgsmaal, der forelægges ham. Her nødes Parterne til at møde frem i aaben Ret, hvor de sidde omgivne af deres Kendinge og Slægt, som sidde og høre med Interesse paa, hvad der siges af dem, og nok skulle gribe dem, naar de komme med Løgn. Saa holde de sig til Sandheden, og vi faa Sandheden frem, medens Forholdet nu er det, at Sagens faktiske Omstændigheder blive fremstillede af Parternes Sagførere, som ikke ere mere tilbøjelige til at lyve end andre Mennesker — det ere de ikke —, men som give Referat efter den Fremstilling, de faa inden for fire Vægge af deres Parter, hvorved der komme alle disse Løgne ind i Processerne, som vi helst skulde se at komme bort fra. Det opnaas ved dette Middel, at Parterne faa Lov til at møde i aaben Ret og svare paa de Spørgsmaal, der forelægges dem.

Med Hensyn til den kriminelle Proces skal jeg tillade mig at fastholde, at det er et Fremskridt og noget, jeg synes vi ikke kunne være bekendt ikke at indføre, at den sigtede og navnlig den fængslede sigtede faar et Forsvar. Det undrer mig lidt, at den ærede sidste Taler syntes, at det var en utidig Kulantitet, at en Mand, der bliver sat i Celle, og som aldrig ser hverken Sol eller Maane eller noget Menneske, han kunde betro sig til, skal have en Forsvarer. Det synes jeg er i den Grad selvfølgerigt, at man ikke godt kan være bekendt at undlade det. Man tænke sig saadan en ulykkelig Synder, — jeg kalder ham en Synder, fordi han maaske har Synder paa sin Samvittighed — der bliver sat i en Kachot, revet bort fra sit Hjem maaske uden at faa Lov til at sige Farvel, bliver iført fremmede Klæder, lider Nød til en vis Grad, og som ved, at nu arbejder hele Statsmagten, den pyntelige Dommer og hele Politiet, paa at finde hans Fejl, saaledes at de kunne faa ham dømt til Vridsløselille, som sidder ganske alene Nat og Dag og hverken ser Sol eller Maane, som jeg sagde før, — og han skal ikke have en Forsvarer! Jeg havde forleden Dag et Tilfælde med en Mand, der kom op til mig, og som havde siddet 70 Døgn i en saadan Celle som sigtet for et eller andet, jeg tror det var Brandstiftelse, og saa fik Lov til at gaa. Blev der ikke anlagt Sag imod Dem? spurgte jeg. Nej, svarede han, det kunde de ikke, de havde ingen Ting imod mig. Blev der tilbudt Dem Erstatning? spurgte jeg. Nej, Dommeren sagde: „nu kan De